……..
Imię i nazwisko ucznia

……
Pełna nazwa szkoły

KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2020/2021

ETAP TRZECI

Instrukcja dla ucznia

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 90 minut.
2. Zestaw konkursowy zawiera 7 zadań. Niektóre z nich zawierają podpunkty.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. **Zadania zapisane w brudnopisie nie będą oceniane**.
6. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
7. Nie używaj korektora i długopisu ścieralnego.
8. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.

POWODZENIA!

Maksymalna liczba punktów	**40**
Uzyskana liczba punktów	

MAŁE HISTORIE W WIELKIEJ HISTORII

Zadanie 1. (2 punkty)

Podaj trzy jednowyrazowe synonimy rzeczownika *historia*, uwzględniając podane niżej znaczenia tego wyrazu:

historia jako określenie minionego czasu – .....

historia jako określenie gatunku literackiego – .....

historia jako określenie życia człowieka – .....

Zadanie 2. (10 punktów)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst, a następnie wykonaj związane z nim polecenia.

Hitlerowskie bombowce obracały Warszawę w perzynę, nie oszczędzając niczego, nawet zoo, które leżało niedaleko stanowiska artylerii przeciwlotniczej. Tego pogodnego dnia niebiosa rozstąpiły się i wionęły świszczącym ogniem, od którego klatki eksplodowały, woda z fos lunęła deszczem, żelazne kraty rozsunęły się ze zgrzytem. Drewniane zabudowania osunęły się pod naporem żaru. Odłamki szkła i metalu raniły skórę, pióra, kopyta i łuski bez różnicy. Ranne zebry rozbiegły się, prążkowane strużkami krwi, przerażone wyjce i orangutany z rozdzierającym wrzaskiem wspinały się na drzewa i chowały w zaroślach, uwolnione węże wiły się w trawie, a krokodyle dźwigały się z trudem na podkurczone łapki i ruszały pospiesznym truchtem. Pociski rozerwały siatki w ptaszarniach i papugi poszybowały w niebo jak azteccy bogowie, by zaraz zanurkować z powrotem. Inne rajskie ptaki kryły się w krzakach lub próbowały pofrunąć na opalonych skrzydłach. Niektóre zwierzęta, pochowane w swoich legowiskach i nieckach, pochłonęły fale ognia (...). Z jazgotu małp i ptaków powstał iście nieziemski chór, punktowany perkusją trzaskających kul i wybuchających bomb. Po całym zoo niósł się taki zgiełk, jakby dziesięć tysięcy piekielnych Furii próbowało swym wrzaskiem roznieść ten świat w proch i pył (...).

Cudownym zrządzeniem losu wiele zwierząt przeżyło w samym zoo, natomiast część przewędrowała mostem na Stare Miasto, kiedy stolica płonęła. Komu nie zbrakło odwagi, żeby stanąć w oknie albo miał pecha znaleźć się na zewnątrz, mógł podziwiać zjawiskowy korowód jak z kart Biblii. Foki i bobry taplały się nad brzegiem rzeki, wielbłądy i lamy wędrowały alejami, ślizgając się po bruku, strusie i antylopy truchtały ramię w ramię z lisami i wilkami, mrówkojady sunęły, wołając: „choczi, choczi".

W zacytowanym fragmencie został zachowany zapis oryginału.
Furie – mitologiczne bóstwa świata podziemnego
trucht – powolny bieg
zoo (ZOO) – Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie

Diane Ackerman. Azyl. Historia inspirowana prawdziwymi wydarzeniami, Warszawa 2017, s.47-48

a) (2 punkty)
Sformułuj po jednym argumencie uzasadniającym, że zacytowany fragment jest tekstem:

- informacyjnym

.....

.....

- literackim

....

.....

b) (3 punkty)
Zredaguj wypowiedź w funkcji ekspresywnej, w której wyrazisz swoje przeżycia inspirowane przeczytanym tekstem. Zastosuj przynajmniej trzy różne środki językowo-stylistyczne charakterystyczne dla tekstu w funkcji ekspresywnej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) (3 punkty)
Podaj trzy charakterystyczne cechy językowo-stylistyczne występujące w zacytowanym tekście, które wskazują na zastosowaną formę wypowiedzi, jej budowę oraz cel (intencję) autorki.

FORMA WYPOWIEDZI	
BUDOWA FORMY WYPOWIEDZI	
CEL (INTENCJA) AUTORKI	

d) (2 punkty)
Rozpoznaj gatunek literacki, o którym mowa w poniższej literackiej zagadce i podaj dwie cechy tego gatunku, które ukryły się w jej treści.

W tym utworze nie brak zwierząt;
Które mówią, czują, wierzą;
Ważne myśli wskazać pragną;
Lecz czy ludzie je odgadną?

GATUNEK LITERACKI	
DWIE CECHY TEGO GATUNKU, KTÓRE UKRYŁY SIĘ W TREŚCI LITERACKIEJ ZAGADKI	

a)	b)	c)	d)

Zadanie 3. (5 punktów)
a) (2 punkty)
Zapisz głoski, które zdecydowały o zmianie znaczenia wyrazów występujących w podanych parach i podaj ich cechy fonetyczne, które wpłynęły na tę zmianę.

- ramę – ramię

.....

- lek – lęk

.....

- koza – kosa

.....

b) (2 punkty)
Podaj pełne dokładne nazwy zjawisk fonetycznych, które występują podczas wymawiania (artykulacji) następujących wyrazów i wyrażeń:

- jakby, także

.....

- w trawie, z kart

.....

c) (1 punkt)
Podaj nazwy typów podanych wyrazów złożonych:

mrówkojad – .....

Stare Miasto – .....

a)	b)	c)

Zadanie 4. (6 punktów)
a) (2 punkty)
W rzeczowniku **ŁAPKA** wskaż podstawę słowotwórczą (temat słowotwórczy) i formant. Podaj nazwę tego formantu.

RZECZOWNIK	PODSTAWA SŁOWOTWÓRCZA	FORMANT	NAZWA FORMANTU
ŁAPKA			

b) (1 punkt)
Podaj nazwę kategorii znaczeniowej rzeczowników pochodnych, do której należy rzeczownik ŁAPKA.

.....

c) (1 punkt)
Podaj przykład rzeczownika, który należy do tej samej kategorii znaczeniowej, ale został utworzony za pomocą innego formantu.

.....

d) (2 punkty)
Za pomocą formantu, który występuje w rzeczowniku ŁAPKA, utwórz rzeczownik należący do innej kategorii znaczeniowej. Podaj nazwę tej kategorii znaczeniowej.

.....

.....

a)	b)	c)	d)

Zadanie 5. (2 punkty)
Narysuj wykres graficzny zdania podkreślonego w zacytowanym fragmencie tekstu w zadaniu nr 2, a następnie przedstaw jego analizę składniową.

a) WYKRES ZDANIA:

b) ANALIZA SKŁADNIOWA:

.....

.....

.....

.....

a)	b)

Zadanie 6. (5 punktów)
Przeczytaj uważnie poniższy fragment tekstu.
(...)
Ów to dwór Soplicowo, gdzie historia nasza
Odbyła się, pod tchnieniem boga Boreasza
Inne wdział szaty, twarz zupełnie odmienił...
(...)
Sam pan Tadeusz został w armii adiutantem,
Rejent — pisarzem, Sędzia — zboża liwerantem,
Hrabia dowodzi nowych ułanów szwadronem;
Wszystko się pociągnęło za Napoleonem,
Poszło w marsz (...)
A wielkimi gromadami — [przez] bramę do sieni
Wchodzą strzynadle złote i gile w czerwieni,
Słowem, wszystko, jak gdyby szukało uchrony
U człowieka, ciągnęło z lasów... Smętne wrony
Zaludniły podwórze, obozem się mieszczą
W topolach, gdzie pod wieczór zwichrzają się, wrzeszczą(...)

http://biblioteka.kijowski.pl

Boreasz – według mitologii greckiej groźny bóg wiatru północnego
liwerant – dostawca towarów dla wojska
strzynadle – trznadle (ptaki)
uchrona – ochrona, opieka

a) (1 punkt)
W zacytowanym fragmencie tekstu odnajdziesz nawiązania do innego utworu literackiego. Podaj autora i tytuł utworu, do którego odnoszą się te nawiązania.

AUTOR – .....

TYTUŁ UTWORU – .....

b) (3 punkty)
Wskaż bohaterów, którzy występują w zacytowanym fragmencie, a następnie uzasadnij dwoma różnymi argumentami, że są to ważni bohaterowie akcji utworu, z którego pochodzą.

BOHATEROWIE:

.....

UZASADNIENIE:

I ARGUMENT

.....

.....

.....

II ARGUMENT

.....

.....

.....

c) (1 punkt)
Jaki wspólny motyw łączy tekst zamieszczony w zadaniu nr 2 z tekstem zamieszczonym w zadaniu nr 6? Nazwij ten motyw.

MOTYW – .....

a)	b)	c)

Zadanie 7. (10 punktów)
Bohaterowie lektur szkolnych – dalecy czy bliscy współczesnym czytelnikom?
Rozważ problem w rozprawce, odwołując się w argumentacji do trzech przykładów utworów literackich z lektury obowiązkowej, należących do różnych gatunków literackich.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TREŚĆ (3 punkty)	**FORMA** (2 punkty)	**KOMPOZYCJA** (1 punkt)	**JĘZYK** (2 punkty)	**ORTOGRAFIA** (1 punkt)	**INTERPUNKCJA** (1 punkt)

BRUDNOPIS

KRYTERIA OCENIANIA I SCHEMAT PUNKTOWANIA ROZWIĄZAŃ

KONKURS POLONISTYCZNY – ROK SZKOLNY 2020/2021

ETAP III

Zadanie nr 1 (2 punkty)

2 punkty przyznajemy za podanie **trzech** poprawnych znaczeniowo i językowo synonimów do rzeczownika *historia* w podanych w poleceniu zakresach znaczeń.

Na przykład:

historia jako określenie minionego czasu – przeszłość, zamierzchłość, początki;

historia jako określenie gatunku literackiego – opowieść, podanie, opowiadanie, legenda;

historia jako określenie życia człowieka, – dzieje, los, losy, dola, życiorys, biografia, CV,

wspomnienia, doświadczenia.

1 punkt przyznajemy za podanie **dwóch (lub jednego**) poprawnych znaczeniowo i językowo synonimów do rzeczownika ***historia*** w podanych w poleceniu zakresach znaczeń;

0 punktów przyznajemy, jeśli odpowiedź ucznia jest całkowicie błędna lub niezwiązana z czynnością wskazaną w poleceniu.

Zadanie nr 2 (10 punktów)
a) 2 punkty

Po jednym punkcie przyznajemy za sformułowanie poprawnego pod względem rzeczowym argumentu zgodnie ze wskazanym w poleceniu rodzajem (charakterem) zacytowanego tekstu. W argumentacji powinny znaleźć się przykłady z tekstu to potwierdzające.

Tekst informacyjny: jednoznacznie określony, konkretny czas i miejsca wydarzeń, wskazane fakty historyczne (obrona Warszawy we wrześniu 1939 roku, bombardowanie miasta przez hitlerowców, przez wojska niemieckie) nazwy historyczne miejsc (dzielnica Warszawy - Stare Miasto), instytucji, obiektów (Warszawski Ogród Zoologiczny, warszawskie zoo).

UWAGA:

Za wystarczający przyjmujemy argument, w którym uczeń odwoła się do jednej konkretnej informacji z tekstu potwierdzającej jego informacyjny charakter.

Tekst literacki: występowanie środków językowo – stylistycznych: przenośni, porównań, nacechowanych epitetów, onomatopei; charakterystyczna narracja i pozycja narratora wobec świata przedstawionego.

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

b) (3 punkty)

3 punkty przyznajemy za poprawne zredagowanie tekstu w funkcji ekspresywnej, w którym uczeń wyraził **swoje przeżycia - zapis w 1. osobie liczby pojedynczej** (**przyjmujemy również konkretyzacje czytelnicze w roli uczestnika lub obserwatora wydarzeń**) inspirowane przeczytanym tekstem, a do ich wyrażenia wykorzystał trzy różne środki językowo-stylistyczne, na przykład:

- wykrzyknienia, które mają służyć ukazaniu emocji towarzyszącej przeżyciom,
- epitety, które odpowiadają za dokładniejszy opis przeżyć, wrażeń, sytuacji,
- wyrazy nacechowane emocjonalnie (ekspresywizmy, w tym wyrażenia potoczne),
- pytania retoryczne, frazeologizmy,
- partykuły, wykrzykniki.

2 punkty przyznajemy za poprawne zredagowanie tekstu w funkcji ekspresywnej, w którym uczeń wyraził swoje przeżycia inspirowane przeczytanym tekstem, a do ich wyrażenia wykorzystał jedynie dwa różne środki językowo-stylistyczne;

1 punkt za próbę zredagowania tekstu w funkcji ekspresywnej, w którym uczeń wykorzystał tylko jeden środek językowo-stylistyczny lub powtórzył kilkakrotnie ten sam środek językowo- stylistyczny bądź w zredagowanym tekście dominuje streszczenie zacytowanego tekstu;

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

c) (3 punkty)

Po jednym punkcie przyznajemy za jeden prawidłowo wypełniony wiersz tabeli, w którym uczeń wpisze poprawnie charakterystyczną cechę językowo-stylistyczną tekstu w podanym zakresie.

Na przykład:

FORMA WYPOWIEDZI	**opis sytuacji, opowiadanie unaoczniające, tekst narracyjny, historia autentyczna, prawdziwa, rzeczywista, tekst dokumentalny, opowieść dokumentalna; reportażowa**, **relacja** z przebiegu wydarzeń w warszawskim ZOO we wrześniu 1939 roku; **tekst narracyjny**, w którym występują aluzje nawiązujące do konkretnych motywów biblijnych i mitologicznych; narracja trzecioosobowa, narrator świadek, obserwator wydarzeń, zaangażowany emocjonalnie w opisywaną rzeczywistość; uczeń podaje charakterystyczne środki językowo-stylistyczne (środek językowo-stylistyczny)potwierdzające (potwierdzający) wymienioną przez niego formę wypowiedzi.
BUDOWA FORMY WYPOWIEDZI	**dominacja zdań złożonych, wielokrotnie złożonych w trybie orzekającym, użycie form czasu przeszłego w funkcji czasu teraźniejszego; występowanie epitetów plastycznych (opisujących wygląd i zachowanie zwierząt)), wyliczeń, powtórzeń, wskaźników zespolenia; kompozycja oparta na zasadzie kontrastu (przeciwstawienia) obu akapitów tekstu**.
CEL (INTENCJA) AUTORKI	**nacechowane emocjonalnie wartościujące epitety, metafory, porównania, onomatopeje;** nagromadzenie czasowników, składnia podkreślająca dynamizm i zmienność sytuacji tragicznych losów bezbronnych zwierząt**; frazeologizmy** podkreślające sytuację bombardowania miasta i losu zwierząt. **wpływanie na emocje i przeżycia czytelników poprzez nacechowane słownictwo i kompozycję**: **charakterystyczny układ akapitów: tragizm losu i cierpienie zwierząt – I akapit; przeżycie i oczekiwanie pomocy przez uratowane zwierzęta (nadzieja) – II akapit**.

UWAGA:

Ze względu na wzajemne przenikanie się i uzupełnianie środków językowo-stylistycznych we wskazanych w poleceniu obszarach treści zacytowanego tekstu <u>przyjmujemy za odpowiedź poprawną prawidłowe wskazanie przez ucznia w każdym wierszu tabeli innego - jednego przykładu środka językowego lub stylistycznego (figury stylistycznej); za poprawną</u> przyjmujemy także odpowiedź opisową, w której uczeń

dostrzega dynamizm i sugestywność przedstawionych w opisie (narracji) sytuacji, jednak pod warunkiem jej poprawności merytorycznej we wskazaniu właściwych, odpowiednich dla niej różnych środków językowo- stylistycznych.

d) 2 punkty

1 punkt przyznajemy za poprawne rozpoznanie gatunku, o którym mowa w zacytowanej zagadce literackiej;

1 punkt przyznajemy za podanie dwóch prawidłowych cech tego gatunku, które wynikają z treści literackiej zagadki.

GATUNEK LITERACKI	**BAJKA (lub BAŚŃ)**
DWIE CECHY TEGO GATUNKU, KTÓRE UKRYŁY SIĘ W TREŚCI LITERACKIEJ ZAGADKI	**personifikacja (uosobienie),** **alegoria(w wypadku bajki),** **morał (wskazówka moralna, życiowa), charakter dydaktyczny utworu.**

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

Zadanie nr 3 (5 punktów)

a) 2 punkty

ramę – ramię

twardość – miękkość (zmiękczenie) / twarda – miękka, m: m’

lek – lęk

ustność – nosowość / ustna – nosowa , e:ę

koza – kosa

dźwięczność – bezdźwięczność / dźwięczna – bezdźwięczna, z:s

2 punkty przyznajemy za odpowiedź całkowicie poprawną, dokładną i pełną;

1 punkt przyznajemy za odpowiedź niepełną (tylko w jednym zakresie) lub zawierającą **jeden błąd merytoryczny**;

0 punktów przyznajemy za odpowiedź zawierającą **więcej niż jeden błąd merytoryczny, niepełną i niedokładną** lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

b) 2 punkty

- jakby, także

upodobnienie pod względem dźwięczności udźwięcznienie wewnątrzwyrazowe wsteczne;

- w trawie, z kart

upodobnienie pod względem dźwięczności ubezdźwięcznienie międzywyrazowe wsteczne;
2 punkty przyznajemy za odpowiedź całkowicie poprawną, dokładną i pełną.;

1 punkt przyznajemy za odpowiedź niepełną, niedokładną (tylko w jednym zakresie) lub zawierającą jeden błąd merytoryczny;

0 punktów przyznajemy za odpowiedź zawierającą więcej niż jeden błąd merytoryczny, niepełną i niedokładną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

c) 1 punkt

mrówkojad – złożenie

Stare Miasto – zestawienie

1 punkt przyznajemy za podanie dwóch prawidłowych nazw typów podanych wyrazów złożonych;

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

Zadanie nr 4 (6 punktów)

a) **(2 punkty)**

RZECZOWNIK	PODSTAWA SŁOWOTWÓRCZA	FORMANT	NAZWA FORMANTU
ŁAPKA	ŁAP-	-KA	PRZYROSTEK

1 punkt przyznajemy za prawidłowe wyodrębnienie podstawy słowotwórczej i formantu;

1 punkt przyznajemy za podanie prawidłowej nazwy formantu.

b) (1 punkt)

1 punkt przyznajemy za podanie prawidłowej nazwy kategorii znaczeniowej rzeczowników pochodnych;

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

Nazwa kategorii znaczeniowej rzeczowników pochodnych – NAZWY ZDROBNIAŁE, ZDROBNIENIA.

c) (1 punkt)

1 punkt przyznajemy za poprawne utworzenie rzeczownika pochodnego należącego do podanej wyżej kategorii znaczeniowej rzeczowników pochodnych, ale utworzonego za pomocą innego formantu, na przykład: **kotek, kolanko, konik, kocyk.**

Formanty charakterystyczne dla tej kategorii to: *-ek, -ka, -ko, -ik, -yk*.

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

d) (2 punkty)

Na przykład: aktorka, plastyczka, malarka, Polka, Indianka, Azjatka.

Nazwa kategorii znaczeniowej rzeczowników pochodnych – NAZWY ŻEŃSKIE UTWORZONE OD NAZW MĘSKICH, NAZWY MIESZKANEK UTWORZONE OD NAZW MIESZKAŃCÓW.

UWAGA:

Wśród odpowiedzi błędnych w punkcie d) mogą znaleźć się przykłady dotyczące tworzenia nazw narzędzi i nazw czynności. Są one błędne, ponieważ te rzeczowniki tworzymy za pomocą innych formantów.

Nazwy narzędzi

Nazwy narzędzi powstają poprzez dodanie do podstawy słowotwórczej takich formantów, jak *-ak, - acz, -aczka, -nik, -alnik, -arka*. Na przykład: *mazak, podgrzewacz, grzejnik, zamrażalnik, wkrętarka* czy *drukarka*.

Nazwy czynności

Nazwy czynności fachowo nazywamy gerundiami, czyli rzeczownikami odczasownikowymi. **Formanty, które tworzą gerundia, to przede wszystkim *-anie, -enie* oraz formant zerowy. *Sprzątanie, rysowanie, szycie, liczenie, palenie czy śpiewanie, bieg, rzut (utworzone formantem zerowym)* – to są przykłady nazw czynności.**

1 punkt przyznajemy za poprawne utworzenie za pomocą formantu *-ka* rzeczownika pochodnego należącego do innej kategorii znaczeniowej rzeczowników pochodnych;

1 punkt przyznajemy za podanie poprawnej nazwy kategorii znaczeniowej, do której należy utworzony rzeczownik.

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

Zadanie nr 5 (**2 punkty)**

a) 1 punkt przyznajemy za bezbłędne przedstawienie podanego zdania na wykresie graficznym,

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

WYKRES ZDANIA:

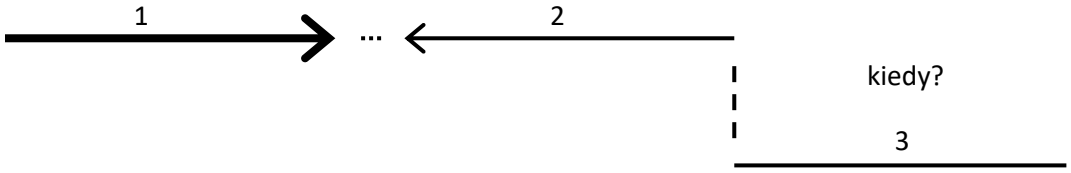

ANALIZA SKŁADNIOWA:

1 – zdanie główne,

2 – zdanie współrzędne do 1.,przeciwstawne,

3 – zdanie podrzędne do 2., okolicznikowe czasu.

b) 1 punkt przyznajemy za bezbłędnie przeprowadzoną analizę składniową (wskazanie zdania głównego, podanie poprawnych nazw zdań składowych i określenie zależności pomiędzy nimi);

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

Zadanie nr 6 (5 punktów)

Ów to dwór Soplicowo, gdzie historia nasza
Odbyła się, pod tchnieniem boga Boreasza
Inne wdział szaty, twarz zupełnie odmienił...
(...)
Sam pan Tadeusz został w armii adiutantem
Rejent — pisarzem, Sędzia — zboża liwerantem,
Hrabia dowodzi nowych ułanów szwadronem;
Wszystko się pociągnęło za Napoleonem,
Poszło w marsz (...)
A wielkimi gromadami — [przez] bramę do sieni
Wchodzą strzynadle złote i gile w czerwieni,
Słowem, wszystko, jak gdyby szukało uchrony
U człowieka, ciągnęło z lasów... Smętne wrony
Zaludniły podwórze, obozem się mieszczą
W topolach, gdzie pod wieczór zwichrzają się, wrzeszczą (...)

http://biblioteka.kijowski.pl

Boreasz – według mitologii greckiej groźny bóg wiatru północnego
liwerant – dostawca towarów dla wojska
strzynadle – trznadle (ptaki)
uchrona – ochrona, opieka

a) (1 punkt)

1 punkt przyznajemy za podanie poprawnego imienia i nazwiska autora oraz tytułu utworu, do którego nawiązania odnajdujemy w zacytowanym fragmencie tekstu.

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

autor – **ADAM MICKIEWICZ**

tytuł **– PAN TADEUSZ**

b) (3 punkty)

3 punkty przyznajemy, jeśli uczeń poprawnie **rozpoznał bohaterów** „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza przywołanych w zacytowanym fragmencie tekstu (TADEUSZ, SĘDZIA, REJENT, HRABIA; również pośrednio **NAPOLEON**) i uzasadnił dwoma argumentami, odwołującymi się do rzeczowych, konkretnych przykładów z treści utworu Adama Mickiewicza, że są to postaci ważne **dla akcji, czyli przebiegu najważniejszych wydarzeń w tym utworze.**

2 punkty przyznajemy, jeśli uczeń poprawnie **rozpoznał bohaterów** „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza przywołanych w zacytowanym fragmencie tekstu, ale w uzasadnieniu nie wykazał dwoma argumentami, że są to postacie ważne dla akcji tego utworu. **Odpowiedź ucznia jest niepełna**, zawiera tylko jeden rzeczowy argument, brak w niej nawiązania do konkretnych wydarzeń, które potwierdzają ważną rolę tych postaci w przebiegu akcji utworu Adama Mickiewicza.

1 punkt przyznajemy, jeśli uczeń poprawnie **rozpoznał bohaterów** „Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza, ale podjął jedynie próbę uzasadnienia i ma ono charakter ogólny, brak w nim rzeczowych argumentów nawiązujących do konkretnych wydarzeń, a przez to potwierdzających, że są to ważni bohaterowie akcji utworu, z którego pochodzą.

0 punktów przyznajemy za odpowiedź błędną lub całkowicie niezgodną z poleceniem.

UWAGA:

Uczeń może w odpowiedzi odwołać się także do bohatera zbiorowego (**szlachta, przedstawiciele stanu szlacheckiego**) utworu Adama Mickiewicza, której przedstawicielami są postaci przywołane w zacytowanym fragmencie tekstu; może także wskazać znaczenie takich elementów, jak przywołany w tekście dwór w Soplicowie lub charakterystyczna relacja człowieka i świata przyrody.

c) (1 punkt)

1 punkt przyznajemy za podanie nazwy motywu, który łączy tekst zacytowany w zadaniu nr 2 z tekstem zacytowanym w zadaniu nr 6.

Na przykład:

HISTORIA, POWROTY HISTORII, LOSY ZWIERZĄT I LUDZI, LUDZIE I ZWIERZĘTA, ZMIENNOŚĆ LOSU, ŚWIAT W HISTORII, CZŁOWIEK I PRZYRODA, MARSZ ZWIERZĄT PRZEZ HISTORIĘ CZŁOWIEKA, WOJNA.

UWAGA:

Przyjmujemy również rozwiązania, w którym motyw został określony przymiotnikiem: WOJENNY, HISTORYCZNY, PATRIOTYCZNY.

Zadanie nr 7 (10 punktów)

Treść	Forma	Kompozycja	Język	Ortografia	Interpunkcja
3p.	**2p.**	**1p.**	**2p.**	**1p.**	**1p.**

TREŚĆ - 3 punkty

3 punkty

- Uczeń postawił jednoznaczną konkretną tezę i podporządkował jej cały tok rozważań, wybierając bohaterów utworów, którzy zostaną przywołani jako przykłady w rozwiniętej argumentacji.

- Przedstawiona argumentacja jest wnikliwa (na przykład: na poziomie interpretacji tekstu, losów bohaterów, przywołania właściwych kontekstów, elementów charakterystyki bohaterów, wartościowania ich zachowań, postaw, systemu wartości, wskazania ponadczasowości przesłania, zaznaczenia zrozumienia pojęć - *daleki, bliski* w odniesieniu do własnych przeżyć czytelniczych) i odnosi się do bohaterów z trzech przykładów utworów literackich należących do różnych gatunków literackich;

- Wnioskowanie jest pogłębione, wzbogacone o elementy własnych refleksji, przemyśleń, spostrzeżeń; spójne wobec postawionej tezy i logicznie z nią powiązane.

2 punkty

- Uczeń postawił jednoznaczną konkretną tezę i podporządkował jej cały tok rozważań;

- Przedstawiona argumentacja odnosi się do trzech przykładów bohaterów z utworów literackich należących do różnych gatunków literackich, ale występują w niej jedynie elementy potwierdzające wnikliwość wywodu, natomiast dominuje streszczanie przywołanych tekstów w kontekście jedynie losów wybranych bohaterów bez pogłębionego powiązania ich z postawioną tezą jako podstawą rozważań w kontekście przedstawienia własnych opinii, refleksji czytelniczych (argumentacja płaska);

- Wnioskowanie stanowi jedynie zakończenie rozważań lub jest wyłącznie powtórzeniem postawionej tezy.

1 punkt

- Uczeń postawił tezę, ale ma ona charakter rozproszony lub nie służy porządkowaniu zredagowanej wypowiedzi;
- Przedstawiona argumentacja odnosi się do trzech (lub dwóch) przykładów, ale ma ona wyłącznie postać streszczenia wybranych przez ucznia utworów lub losów ich bohaterów; jest powierzchowna i płaska, stanowi jedynie próbę uzasadnienia postawionej tezy, a podane przykłady są jedynie jej ilustracją, a nie wnikliwym ich użyciem w funkcji argumentacyjnej w odniesieniu do własnych doświadczeń czytelniczych.
- Podsumowanie rozważań jest jedynie powtórzeniem tezy.

0 punktów

Uczeń zredagował tekst całkowicie nie na temat lub w innej formie niż wskazana w poleceniu.

UWAGA:

- Uczeń powinien sformułować konkretną tezę odnosząca się do problemu, który został wskazany w pytaniu postawionym w treści polecenia. Jakość przedstawionej argumentacji powinna ją jednoznacznie potwierdzić.
- Uczeń może również indywidualnie potraktować i sformułować tezę, podając argumentację uzasadniającą obydwa jej aspekty.
- **Błędy rzeczowe w podaniu tytułów, autorów, bohaterów i wydarzeń z przywołanych utworów** obniżają ocenę wypowiedzi o jeden punkt w tym kryterium.

FORMA WYPOWIEDZI- 2 punkty

2 punkty:

- argumentacja zróżnicowana- argumenty odnoszą się do faktów, logiki, emocji;
- argumenty i potwierdzające je przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane; wywód logiczny, spójny wewnętrznie.

1 punkt:

- argumenty odnoszą się głównie do faktów i treści utworów, dominują jedynie wyliczenia przykładów;

- naruszenia układu (porządku) i spójności wywodu; błędy logiczne.

KOMPOZYCJA- 1 punkt

Uczeń zachował trójdzielność układu treści rozprawki tekstu, wyodrębniając je funkcjonalnie zastosowanymi akapitami (wstęp, rozwinięcie, zakończenie).

JĘZYK- 2 punkty

1 punkt- zredagowany tekst charakteryzuje się **bogatym, funkcjonalnie zastosowanym językiem dostosowanym do sytuacji komunikacyjnej (redagowana forma wypowiedzi to rozprawka-wywód argumentacyjny), szczególnie w warstwie leksykalnej, frazeologicznej, składniowej.**

1 punkt- zachowana została poprawność językowa zapisu tekstu rozprawki (**dopuszczalne dwa błędy językowe jednoznacznie naruszające zasady polskiej frazeologii, fleksji, leksyki lub składni).**

ORTOGRAFIA- 1 punkt

Praca bezbłędna pod względem ortograficznym.

INTERPUNKCJA- 1 punkt

Dopuszczalne dwa błędy interpunkcyjne naruszające obowiązujące w języku polskim zasady interpunkcji.